

T H I E T M A R S I A.

MARSORVM, qui à Marso originem trahunt, meminit Strabo; eosque ante multa sæcula ex locis Rheno finitimis, in profundam atque palustrem regionem migrasse memorat. Horum posterì Theutomarsi, siue, vt vulgò pronuntiât, Thietmarsî, ante cccc. annos, antiquis. Stadiensium familiæ paruerunt, quorum multos fraude oppresserunt; seque in libertatem, eiecta omni Nobilitate, vindicarunt. Vicit eos Henricus Leo Saxoniar dux. Sed eo ab Imperatore Friderico proscripto, rex Daniæ Waldemarus terram occupauit, cumque Thietmarforum opera contra Adolphum Holsatiæ Comitem, & Lubecenses vteretur, defecerunt ad hostes, à quibus Rex apud pagum Bornhouet profligatus fuit. Ita denuò libertati restituti, ne Anarchi viderentur, Archiepiscopum Bremensem Principem professi sunt; sed nec tributa soluerunt, nec iussis suis vquam paruere. Sæpè ab Holsatis tentati, semper eos repulerunt. Imperator Fridericus III. terram Ducatus titulo contulit regi Daniæ Christiano primo: cuius filius Ioannes, cum anno M. D. ipsis bellum inferret, omnibus suis copiis cæsis, vix cum paucis fuga elapsus est, amissa maxima parte Holsatiæ nobilitatis. Ab eo tempore insolentiores victoria facti, plurimum negotij Holsaticis Principibus fecerunt. Adolphus filius regis Daniæ Friderici, hæres regni Noruegiæ, Dux Slesuici & Holsatiæ, indignè ferens illorum petulantiam, anno M. D. LIX. milites conscribit, cui rex Daniæ Fridericus II. & Iohannes frater, socia arma iungunt. Collectis omnibus copiis, capitur Meldorpium, cum tota parte australi. Deinde interiectis paucis diebus, per vallum Tilenbrugge copiæ ducuntur: quibus Thietmarsî ex Hemmingstadio ante oppidum Heydam obuiam proficiscuntur, expulsuri pugna milites ex itinere defatigatos: sed aliquoties repulsi, præliumque renouantes, demùm cæduntur, fuganturque, & oppidum incenditur. Cæsa sunt eo die Thietmarforum tria millia. Dux Adolphus, cum militibus continendis, qui se iam in fugam coniecerant, strenuè operam nauaret, vulnus accepit. Fuit is dies X. Iunij. Hac clade accepta, Thietmarsî regi & Principibus supplices facti, veniaque impetrata, in gratiam redierunt: atque ita Thietmarsia, quæ per multa sæcula libertatem suam armis tutata est, Holsatiæ Principibus parer. Hæc auctor in sua tabula, quam hic nostro operi inseruimus. Sed lege Saxoniam Alberti Crantzij. Prodiit etiam nuper libellus quidam anonymus Basileæ, ex officina Samuelis Regij, in quo hoc bellum, & alia quæ ad cognitionem huius tractus non parum conducunt, describuntur.

P R V S S I A.

PRUSSIA, Latine Borussia, olim vocata Hulmigeria, sicut adhuc quædam portio regionis iuxta Vistulam, appellatur Culmigeria. Putatur primùm per omnem prouinciam inhabitata à populis qui olim federant iuxta Tanaim fluuium, Europam disternantem ab Asia: sed qui pertæsi sterilis illius terræ, & egressi quæsitum fertiliorem terram, venerunt in Hulmigeriam, ibique confederunt, illecti bonitate illius soli, nomine suo totam illam cognominantes Regionem. Est regio frumenti ferax, aquis irrigua & hodie colonis plena, habens multa ambitiosa oppida, sed & multi maris sinuosi flexus reddunt eam amœnam. Est in ea pecorum ingens vis, multa venatio, atque diues piscatio. Habet autem Prussia ab Oriente Lithuaniam, à Meridie Poloniam, ab Aquilone Lituoniam, & ab Occidua parte Pomeraniam. Maritima eius hodie in vrbibus & arcibus Teutonica est; at in rure interiori pauci præcæ linguæ homines manent. Habet maritimas vrbes, Montem-regium, opus regis Bohemiæ, vbi Principis nunc sedes est, Elbingen, & omnium nunc locupletissimam Gedanum (Dantiscum vulgò vocant) urbem insignem, magnumque mercatorum emporium. Hæc Munsterus. Hæc Prussia etsi regem Poloniæ agnoscit, eius pars tamen proprium habet Ducem, qui se Ducem Prusiæ nominat. Isque Regiomontem, nonnullaque alia in ea oppida possidet. De hac regione vide etiam Cromerum libro tertio rerum Polonicarum, & Erasmi Stellæ de Borussiar antiquitatibus libros duos.

In huius regionis littore, Succinum, antiquis Glessum, incolis *Pirnstein*, ab aliis Germanis *Augstein* dictum, colligitur.

